

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОНОМІКИ ТА ПОЛІТИКИ В ПЕРЕХІДНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Політична сфера є однією з найважливіших сфер, що стосується розвитку економічного життя в державі. Проблема співвідношення державних інститутів та інститутів економічного устрою суспільства завжди була актуальною в контексті державного будівництва.

Україна отримала у спадок від командно-адміністративної системи одержавлену економіку, побудовану на базі жорсткої централізованої господарської системи без ознак ринкових механізмів.

Економічний процес формування і реалізації інтересів диктує урядовим структурам відповідну соціальну політику, спрямовану на узгодження суперечностей, адже виникають соціальні катаклізми, що загрожують основам існування держави. Це дає підставу вважати політику концентрованим відображенням економіки.

Взаємозв'язок економіки і політики може бути позитивним та негативним. Наприклад, інфляція показує, якою тонкою є межа, що відокремлює ретельно виврені кваліфіковані підходи в економічній політиці від спонтанно прийнятих необґрунтованих рішень. Прагнення держави жити не за реальними достатками штовхає уряд до грошової емісії, що здатна створити короткочасну ілюзію успіху.

Трансформаційне суспільство - це особлива соціальна спільність, що виникла після падіння тоталітарного режиму. Вона характеризується перехідним станом, високим ступенем динаміки, нестабільністю основних інститутів і структури загалом й одночасно модернізується в напрямі до втілення основоположних цивілізаційних цінностей [5, с. 9].

Ступінь зрілості постсоціалістичних інститутів громадянського суспільства визначається в трьох аспектах:

- економічна основа громадянського суспільства (місце приватної власності в суспільстві);
- громадська основа громадянського суспільства (розвиненість громадських інститутів);
- політична основа громадянського суспільства (функціонування багатопартійності) [5, с. 14 - 16].

Тенденції розвитку України впродовж останніх років, а також світові соціально-економічні тенденції суспільних змін в умовах постіндустріалізму обумовлюють відповідні напрями державно-управлінських реформ. Необхідно враховувати також важливість глобалізаційних процесів сучасного світу, особливо в економіці. Світові кризові явища останніх років, які не оминули жодну країну світу, довели, що економічна система вже не обмежена кордонами національних держав [3, с. 106 - 107]. Ефективний державний апарат, система соціальних інститутів і норм є необхідним складником процесу демократизації суспільства.

На сьогодні основою побудови соціально-економічних зв'язків як у розвинених країнах, так і перехідних, є інституціоналізм як всеохоплююча концепція людського розвитку. Якщо початок трансформаційного періоду в Україні супроводжувався надмірним впливом принципів ринкової економіки, нівелюванням ролі держави як регулятора економічних процесів, що призвело до зубожіння населення і зниження всіх соціальних показників розвитку суспільства, на сучасному етапі перехідного періоду інституціональні складники реформування соціально-економічних процесів уже знаходять відображення в державній політиці.

Економічна політика повинна враховувати відомі правила за якими розвивається економіка. Економічні знання з економічної теорії, політичної економії, глобальних міжнародних відносин, економічних концепцій менеджменту можуть бути використані для формування політики в численних сферах народного господарства. Крім того, до таких досліджень варто також залучити окремі знання, що стосуються соціології та психології. «В ідеалі політика щодо економіки повинна ґрунтуватись на свідомому використанні економічних закономірностей суспільного розвитку...» [6, с. 47].

Висновки. Як показала практика, механічне перенесення інститутів, стандартів і критеріїв європейських країн на інституційну основу постсоціалістичної країни не забезпечує їх інтеграцію, оскільки «залишки» суспільних інститутів соціалістичного суспільства мають здатність «відторгнення» демократичних інститутів.

Політична ефективність, що розуміється як здатність політичних інститутів забезпечувати максимальну реалізацію цільових функцій суб'єктів політичного ринку, перебуває в антагоністичних відносинах з економічною ефективністю. Виникнення тенденції надмірного проникнення інститутів держави в соціально-економічні сфери життєдіяльності суспільства спричиняє появу суперечності інтересів інститутів державної влади і суспільства, що призводить до зниження ефективності розподілу суспільних ресурсів. Економічна політика, на рівні з механізмами державного управління та вдосконаленням законодавства, є дієвим важелем спрямованим на підвищення ефективності економічної діяльності на території всієї країни. Гармонійне високорозвинене ринкове господарство встановлюється в результаті набуття рівноваги економічних, політичних, соціальних інституціональних факторів, тобто економіко-політичні процеси мають максимально враховувати суспільний фактор. Сучасна економічна наука і сучасна політика - це єдність, суперечність, постійне заперечення і ствердження одне одного.

Список використаних джерел

1. Геєць В. М., Панченко Г., Лібанова Е. М. та ін. Перехідна економіка: підручник / за ред. В. М. Геєця. К.: Вища шк., 2003 – 591 с.
2. Князев В. М., Бакаєв Ю.В., Василевська Т. Е. [та ін.] Філософські проблеми державного управління: навч. метод. посіб. / за заг. ред. В. М. Князева; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. К.: НАДУ, 2012. 220 с.
3. Кравченко С. О. Державно-управлінські реформи: теоретико-методологічне обґрунтування та напрями впровадження: монографія С. О. Кравченко. К.: НАДУ, 2008. 296 с.
4. Малий І. Й. Держава і ринок: філософія взаємодії: монографія І. Й. Малий, М. І. Діба, М. К. Галабурда; за заг. та наук. ред. І. Й. Малиго. К.: КНЕУ, 2005 – 358 с.
5. Нижник Н. Р. Постсоціалістична держава: теоретико-правові проблеми: монографія / Н. Р. Нижник, В. В. Лемак. Ужгород: Вид-во УжНУ, 2003 104 с.
6. Петракова К.О. Інституційні аспекти взаємозв'язку економіки і політики в перехідному суспільстві. Державне управління та місцеве самоврядування. 2015. № 3(26). С. 42–49.